

Úterské občanské sdružení Bart
Úterý 25
330 40

V Úterý dne 19. dubna 2007

Národní památkový ústav
Valdštejnské náměstí 3/162
Praha 1
118 01

ke zn.:
NPÚ-302/2913/2006

Vážení,

dovolte, abych se vyjádřil k odbornému posouzení návrhu na údržbu varhan v kostele sv. Jana Křtitele v obci Úterý (Plzeňský kraj, rej. č. ÚSKP 18632/4-1614), vydanému Národním památkovým ústavem dne 25. dubna 2006. Naše sdružení, které návrh podalo, se dlouhodobě snaží o zajištění kompletní rekonstrukce těchto varhan. Ty i podle posudku NPÚ patří k nejcennějším nástrojům v Čechách, ale jsou celkově značně zdevastovány a rozsáhle napadeny červotočem. Cena rekonstrukce je odhadována na několik miliónů korun a v současnosti zdaleka přesahuje možnosti našeho sdružení.

Cílem předloženého návrhu bylo proto pouze zastavení pokračující devastace tohoto cenného nástroje jako první krok k budoucí rekonstrukci. Základní záchranné práce, navržené firmou Brachtl-Kánský, by tento účel splnily a jejich cena (asi 80 tisíc Kč) je úměrná našim možnostem.

Bohužel právě na základě posudku NPÚ stavební odbor Městského úřadu Nýřany náš návrh fakticky zamítl. Hlavní závěry posudku, vypracovaného PhDr. Petrem Koukalem, Ph.D., lze shrnout takto:

- (1) zamýšlené práce „překračují úroveň pouhé údržby“, přesto však
- (2) navržená opatření u některých dílů nezaručují potřebnou konzervaci a
- (3) nástroj by ani po jejich provedení nebyl „schopen běžné hry“.

Poslední dva body jsou podle mého názoru irelevantní. Není-li možné provést kompletní konzervaci, je jistě lepší provést alespoň částečnou (v rozsahu, který předpisy umožňují), než neprovést žádnou. Zprovoznění nástroje pro běžnou hru není primárním cílem navrhované akce.

U bodu (1) se posudek odvolává na metodický pokyn, podle něžž lze v rámci údržby provádět konzervační práce pouze tehdy, když není plánována celková rekonstrukce. Zcela přitom ignoruje skutečnost, že **na rekonstrukci v současné době chybějí prostředky a realisticky**

vzato není pravděpodobné, že se je v blízké budoucnosti podaří shromáždit. Nakolik je tedy podstatné, zda je rekonstrukce plánována?

Z posudku navíc není patrné, v čem konkrétně spočívá nebezpečí „překročení úrovně pouhé údržby“. Navrhovaným realizátorem je firma s bohatými zkušenostmi a dobrými referencemi. Záchranné práce nezahrnují úkony jako petrifikace píšťal, k jejichž provedení není realizátor v daném případě oprávněn. Není tedy důvod se domnívat, že by tyto práce mohly nástroj v jakémkoli ohledu poškodit.

Sečteno a podtrženo: varhany budou nadále chátrat a náklady na jejich budoucí obnovu (pokud k ní vůbec dojde) dále porostou. Negativní stanovisko NPÚ se přitom opírá pouze o spornou aplikaci formálního předpisu z citovaného metodického pokynu. Vzhledem ke katastrofálnímu stavu nástroje a faktu, že peníze na rekonstrukci jsou v nedohlednu, nelze toto stanovisko označit jinak než jako alibistické.

Věřím, že Národní památkový ústav nemá v úmyslu vzít na sebe riziko, že za pár desítek let v úterském kostele najdeme místo vzácných barokních varhan jen hromadu pilin. Dovoluji si proto požádat o sdělení konkrétního a realistického návrhu dalšího postupu v dané situaci.

S pozdravem

RNDr. Tomáš Kaiser, Ph.D.
předseda

Na vědomí:

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Plzni
Městský úřad Nýřany, pracoviště Plzeň, odbor stavební
Klášter premonstrátů Teplá